

Geschokt

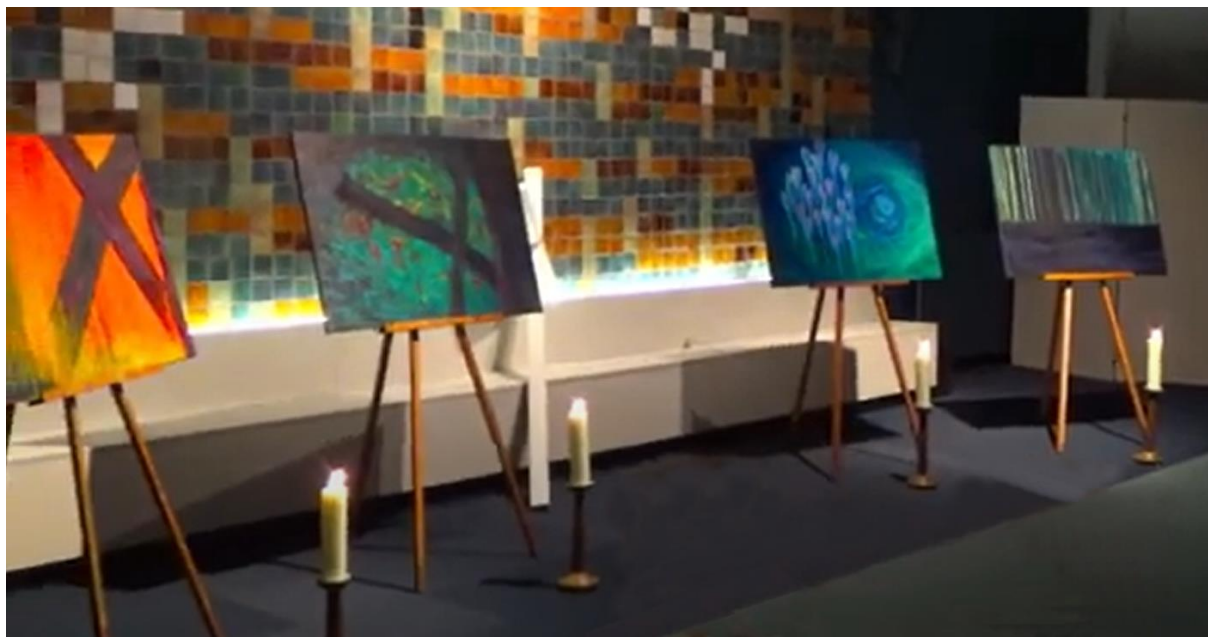
Goede Vrijdag

7 april 2023

Voorgangers: Henk Baars en Tamme Wiegersma

1. Inleiding

In de kapel staan 4 staties, geschilderd door Tanje Minks.
Voor elke statie staat een brandende kaars.

Het kruis wordt binnen gedragen

Lied – **Als blinden tasten wij langs de muur** (t. Huub Oosterhuis, m. Tom Löwenthal)

Afgelopen zaterdag deed ik mee aan de viering van een van de basisgroepen in Brussel. Het lijdensverhaal werd voorgelezen puur en zonder enige opsmuk. Ik ben iedere keer weer geschokt. Wat een sterk georkestreerd verhaal! Alle angst, verraad door zelfs je meest dierbaren is aan de orde. De condition humaine is er te vinden in een notendop. Wat geschiedenis betreft. Ik lees nu een boek over het Oranjehotel, de Scheveningse strafgevangenis in de Tweede wereldoorlog en daarin vind ik tot mijn verrassing een stukje over de geestelijke bijstand aldaar. Notabene in de eerste oorlogsjaren uitgevoerd door ds. Gerrit Bos die als Ned. Hervormd predikant als standplaats had de Bethelkerk aan de Thomas Schwenkestraat. Hier dus. Op tweede Paasdag 1941 kreeg hij het voor het eerst voor elkaar een kerkdienst te organiseren voor de politieke gevangenen. Gekleed in toga leidde hij 140 gevangenen vanuit de cellenbarak naar de kapel. Ze zingen een paar psalmen en lezen uit de bijbel. 'Wat gaat er door hun hart' zo vraagt hij zich af. Op de terugweg naar de cellenbarak merkt hij op dat de Duitse bewakers onder de indruk waren van de rustige sfeer die onder de gevangenen heerste: "De wacht stond perplex. Hoe vredig en wijdingsvol. Zij hadden wel de revolutie of zoiets verwacht".

Je kunt de geschiedenis beschouwen als een strijdtoneel waarin partijen hun bestaan te danken hebben aan het front dat hen van elkaar scheidt en tegenover elkaar plaatst. Er zijn dus niet eerst partijen met botsende doelen en belangen die waar zij op elkaar botsen, een front doen ontstaan. Nee, het front zelf scheidt de partijen. Ook wel een strijd tussen waarden. Maar dikwijls wordt een visie opgelegd, hetzij door ons te misleiden, hetzij het met geweld af te dwingen. Daar kun je heel cynisch van worden, maar het kan ook leiden tot een solidariteit van de geschokten aan beide kanten

van het front. Een verbondenheid tussen mensen aan beide zijden van het front die zich niet langer laten verleiden door de gebruikelijke slogans die vrede en rechtvaardigheid slechts beloven, maar die de strijd tussen beide partijen feitelijk laten voortduren. Vaclav Havel bijvoorbeeld wilde nooit een soort overwinning, maar een opheffing van de strijd die de geschiedenis voortdrijft. Hij weigerde zich te laten verblinden door ideologische voorstellingen en had de politiek verantwoordelijkheid te nemen voor de situatie zoals die werkelijk is. En dan vooral concreet aan verbeteringen werken. Maar hoe is het mogelijk richting te geven zonder een duidelijke visie op te leggen? Want pragmatisme is ook niet alles.

Het gaat dan om de beweging van onze ziel. En die is ten eerste dat we de wereld accepteren zoals die is en we maken er onze woonplaats van, ten tweede bewerken we de wereld naar onze behoeften, maar het derde niveau is het je realiseren dat als we vasthouden aan deze wereld met zijn gewoonten en ordening we ons afsluiten van wat mogelijk zou kunnen zijn. We ontdekken dat we moeten kiezen voor wat waar is en goed. Er is geen alternatief voor het doen van het goede ook al is niet altijd duidelijk wat het goede is. Het is de enige manier om waarachtig mens te blijven. En Jacobus zegt het zo, dat wie weet hoe de dingen zijn, maar er niet naar handelt, is als iemand die 'het gezicht waarmee hij geboren is in een spiegel bekijkt', maar daarna direct vergeet hoe hij er uit ziet. Dat betekent zorg voor de ziel en ook je niet vasthouden aan een beeld van wat de wereld is of moet zijn, noch aan wat je zelf bent of moet zijn. De ziel vindt zichzelf door zich te wijden aan de toekomst van de wereld en die wordt werkelijkheid, dankzij die ziel die zich eraan toewijdt en zich ervoor op het spel zet. Jezus deed niet anders dan zijn ziel op het spel zetten.

De eerste kaars wordt gedoofd

Muzikaal intermezzo

2. Jezus valt

(Filmfragment 'Jezus valt')

Lied – **Terug naar de stilte** (t. Fun van den Ham, m. Mariëtte Harinck)

Jezus valt

We zien Hem vallen
Maar ja, wat moet je doen?
"Als in een film", zullen we later zeggen.
"Je kijkt, maar je kunt niks doen"
Wat zou je ook moeten doen?
We hebben het niet geweten
We hebben -machteloos- toegekeken
Toen Hij
toen de joden, de vluchtelingen, de achtergestelden
Toen Hij
toen de oorlogsslachtoffers in Oekraïne
Toen Hij
toen de raketten vielen
Toen Hij
toen de voorbijganger in de straat
Toen Hij
toen dat aparte kind
Toen Hij
we wisten het niet

Lezing – **Jacobus 3:2**

En hoe vaak struikelen we niet allemaal. Wie nooit struikelt in het spreken kan zich een volmaakt mens noemen die zelfs in staat is om het hele lichaam in toom te houden.

De tweede kaars wordt gedoofd

Muzikaal intermezzo

3. Troost

Bloemenhulde – wie wil legt een bloem bij het kruis

Lied – **Liefde, wanhoop** (t. Huub Oosterhuis, m. Antoine Oomen)

Jezus troost de vrouwen

mannen huilen niet
kunnen mogen willen niet
huilen niet
vrouwen huilen
drommen om hem heen
in laatste troost
en zucht naar troost
hij troost ze met een toekomst
erger dan zijn eigen lot
huil niet om mij
huil om jezelf
zie de vrouwen van Jeruzalem
huilend om hun verloren kinderen
hun dode kinderen
hun uit elkaar gerukte kinderen
zie de vrouwen van Kiev
huilend om hun kinderen
hun dood geschoten kinderen
hun dood gebombardeerde kinderen
de vrouwen van Syrië
de vrouwen van Moskou
de vrouwen uit het aardbevingsgebied in Turkije
de vrouwen van Gaza
de vrouwen van Jeruzalem
ze huilen al lang niet meer om hem

De derde kaars wordt gedoofd

Muzikaal intermezzo

4. Stilte

Stilte

Lied – **Stilte nu** (t. Huub Oosterhuis, m. Antoine Oomen)

Lezing: **Psalm 22 vrij** – 1^e deel (t. Huub Oosterhuis)
God, mijn God waarom
heb je me verlaten?

Naar jou schreeuw ik overdag
en 's nachts en ik word niet gestild.

Heilige, hoog tronende, roemruchte,
jij geeft geen krimp.

Mijn vader, mijn voorvaderen, geslachten lang,
ze zeiden: 'Hem kan je vertrouwen,
Hij deed ons ontkomen, die doet wat hij zegt' -
die waren schaamteloos zeker van Jou.

Maar ik ben een worm in de grond.
Met hun lederen hozen
vertrappen ze mij, en lachen zich gek.
hij heeft toch een god!

Ik werd geboren
en in jouw handen gelegd.
Jij bent 'mijn god' van de moederschoot af.
Weet je het nog? Ja, je weet.

Stieren nemen mij op hun horens,
ik ben voor de leeuwen geworpen,
mijn hart heeft niets meer te makken,
mijn keel is aan scherven,
mijn tong vastgekleefd aan mijn strot.

Waarom heb je mij verlaten
God mijn God?

De vierde kaars wordt gedoofd

Muzikaal intermezzo

5. Afsluiting

Zwarte doek over kruis gedrapeerd

Lied - **In uw handen beveel ik mijn geest** (t. Huub Oosterhuis, m. Antoine Oomen)

Lezing - **Lucas 23 : 44 – 46**

De Paaskaars wordt gedoofd

Men verlaat in stilte de duistere ruimte

6. Huiskamer - Koffie

Toelichting op staties door Tanja Minks